

NORSK OLJEMUSEUM

ÅRBOK 2010

Oljeøkonomien på utstilling

Av Geir Mossige Johannesen og Trude Meland

ER ET RIKT
LAND
- HVORDAN
FRAMTIDEN?
NORWAY IS A
HY COUNTRY
WILL THE

SI DIN MENING! ›
SAY WHAT YOU THINK ›

Foto: NOM/Shadé
Martins

Tirsdag 8. juni 2010 åpnet finansminister Sigbjørn Johnsen museets nye utstilling «Oljen i økonomien» om petroleumsvirksomhetens virkninger på norsk økonomi og samfunnsliv. Olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel utgjør i dag en fjerdedel av Norges BNP, men oljens betydning for norsk økonomi er lite kjent blant folk flest. Den nye utstillingen belyser dermed et tema som inntil nå har vært savnet og etterspurt i museets fortelling om det norske «oljeeventyret».

Norsk oljemuseum hadde lenge ønsket å lage en utstilling som belyser spørsmålet knyttet til petroleumsvirksomhetens virkninger på norsk økonomi og samfunnsliv. Helt siden 2003, da museet var i kontakt med både direktøren for oljefondet og Finansdepartementet, har temaet olje og økonomi som utstilling vært diskutert, men strandet på mangel av

Geir Mossige Johannesen (f. 1966) er utstillings- og formidlingsleder ved Norsk Oljemuseum. Mossige Johannesen er utdannet cand.scient., med hovedfag i geologi ved Universitetet i Bergen. Han har tidligere arbeidet som feltgeolog og som lektor.

Finansminister
Sigbjørn Johnsen åpnet
«Oljen i økonomien».
Her blir han vist
rundt i utstillingen av
utstillingsleder Geir
Mossige Johannesen.
Foto: NOM/Jan A.
Tjemsland

både eksterne samarbeidspartnere og ressurser til å gjennomføre prosjektet. Under et besøk av daværende finansminister Kristin Halvorsen ved oljemuseet våren 2006 ble hun informert om museets mangelfulle formidling på dette punktet. Ministeren oppfordret museet til å ta tak i dette, ideen ble konkretisert og resultatet av prosjektet ble utstillingen «Oljen i økonomien».

Samarbeidspartnere i prosjektet ble både Finansdepartementet, Olje- og energidepartementet, Statoil, Universitetet i Stavanger, Petoro, Statistisk sentralbyrå og Norsk Oljemuseum. Prosjektet ble finansiert gjennom et spleiselag mellom Finansdepartementet, Olje- og energidepartementet og Statoil – supplert med en dose egeninnsats fra museet, både når det gjelder folk og penger. Utstillingen er designet av SixSides.

Utstillingen

Utstillingen har som mål å utfordre til debatt og skape økt forståelse og bevissthet om oljeøkonomien. Dette er et omfattende tema som nok

«Lærer Gundersen»
satte sitt preg på
utstillingsåpningen.
Foto: NOM/Jan A.
Tjemsland

mange i utgangspunktet opplever som komplekst og gjerne litt utilgjengelig. I arbeidet med utstillingen var det derfor vært viktig å finne både interessante innfallsvinkler og gode pedagogiske grep. Utstillingen representerer en videreføring av museets satsing på involvering og deltakelse fra den enkelte museumsgjest, samtidig som dybden og presisjonen i det faglige innholdet blir godt ivaretatt.

Det første publikum møter er en portal av «gull», som en metafor for temaet, i kontrast til de mørkegrå ytterveggene. Formspråket ellers skiller seg ut fra resten av utstillingen på museet. Organiske flater og former illustrerer bevegelse, endring og flyt. De tematiserte faktaflatene er enhetlig utformet for å understreke at temaene henger sammen, men de står adskilt for å tydeliggjøre hvert enkelt tema.

Et viktig element i utstillingen er en interaktiv kunnskapstest. Testen utfordrer den besøkende gjennom involvering og tilegnelse av kunnskap og kvalifiserer til å gi råd om viktige veivalg for framtiden.

Slike veivalg sto også sentralt helt fra starten, da framsynte politikere på Stortinget allerede i 1971 etablerte «De ti oljebud» som en prinsipperklæring for norsk oljepolitikk. Budene har også fått en sentral plass helt i starten av utstillingen.

«Vrimlearealet» i utstillingen er delt inn i fem soner som hver belyser forskjellige aspekt ved økonomien. De folkevalgte hadde som mål at

Hvert enkelt hovedtema presenteres med et hovedoppslag og illustrasjon. Hver stasjon har også uttrekkbare lesebrett med utdypende informasjon for de som ønsker å gå mer i dybden. Foto: NOM/Shadé Martins

oljen skulle komme hele landet til gode og den første sonen som har fått tittelen «Hele landet er med», forklarer hvordan det svarte gullet i dag preger hele landet, eksempelvis hvordan en bergstad som Kongsberg kunne bli sentrum for utvikling av høyteknologi for offshoresektoren. Videre blir «Den norske modellen» som sikrer at størsteparten av oljeinntektene kommer fellesskapet til gode, behandlet. Det er store penger staten trekker inn fra petroleumsnæringen, men samtidig er det viktig å huske på at det er du og jeg som er landets viktigste ressurs. Verdien av all framtidig olje- og gassproduksjon representerer i dag rundt 12 prosent av den samlede nasjonalformuen, mens den framtidige arbeidsinnsatsen utgjør hele tre fjerdedeler.

Men store tall, nesten uforståelig store tall er det likevel snakk om. Under overskriften «Sparebøsse og politisk rettesnor» står telleapparatet som viser den nøyaktige summen som til enhver tid står inne på Statens pensjonsfond – Utland, over 3000 milliarder kroner.

Telleren som viser størrelsen på oljefondet til enhver tid, er et iøynefallende element. Dagens oljepris og siste måneds oljeproduksjon på norsk sokkel vises også. Foto: NOM/Shadé Martins

De etiske dilemmaene som oppstår i kjølvannet av investeringene av pengene i utenlandske selskap blir diskutert og det blir forklart hvordan handlingsregelen for bruk av oljefondet er utviklet.

«Vår ære og vår makt» stiller spørsmål om pengenes innflytelse på den rolle Norge spiller internasjonalt.

Påvirker også oljeformuen nordmenns holdning og mentalitet? Har den norske befolkning lagt seg godt til rette på «En myk pute av velstand»? Og blir vi lykkeligere? Dette er viktige spørsmål som utstillingen belyser.

Velstanden krever valg! Hvordan fremtiden blir, avhenger av våre valg. Etter å ha fullført runden i utstillingen og svart på spørsmål, er publikum kvalifisert til å si sin mening om hvordan oljen og oljepengene bør forvaltes i fremtiden. Hva den enkelte velger å legge vekt på er «hemmelig». Deltakeren går inn i et avlukke, avsier sin mening elektro-

Illustrasjon: Roar Hagen

nisk og blir så tatt bilde av. Det er riktignok ikke mer hemmelig enn at både bildet og meningen straks blir publisert ved inngangsportalen til utstillingen...

Parallelt med oljemuseets lansering av ny utstilling arrangerte Norsk Petroleumsforening denne dagen et eget seminar viet oljen i norsk økonomi. Seminaret kunne skille med kjente navn fra toppen av norsk økonomi- og samfunnsliv – med finansminister Sigbjørn Johnsen og sentralbanksjef Svein Gjedrem i spissen. Foto: NPF/Eimund Kibsgaard Nordberg